

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อเป็นการพัฒนาไปอีกขั้นหนึ่งของการประกันคุณภาพ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาจึงดำเนินการโครงการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันของผู้เกี่ยวข้องกับการอุดมศึกษาประกอบด้วย สถาบันอุดมศึกษา ผู้ควบคุมมาตรฐาน และใช้บัณฑิต ทั้งนี้เพื่อให้มีหลักประกันที่ชัดเจนในคุณภาพของบัณฑิตระดับอุดมศึกษา อีกทั้งเป็นแรงกระตุ้นให้แต่ละสถาบันมีการพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2561 : ออนไลน์) โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย ระดับของคุณวุฒิและเส้นทางการศึกษา (วิชาการวิชาชีพ) การกำหนดชื่อปริญญา ปริมาณการเรียนรู้ (หน่วยกิต) และระยะเวลา (ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร) กลุ่มมาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน (ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางเชาวนปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์การสื่อสาร) การเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่มีมาก่อน และปัจจัยสู่ความสำเร็จ (กลวิธีการสอนของอาจารย์ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้) (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2561 : ออนไลน์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีเป็นอีกสถาบันการศึกษาหนึ่งที่ตระหนักถึงระดับคุณภาพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา จึงมีนโยบายให้คณาจารย์รวมกลุ่มวิจัยโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาสำหรับยกระดับคุณภาพของบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานที่กำหนดไว้และให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการวิจัยเน้นสร้างนวัตกรรมการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางเชาวนปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์การสื่อสาร โดยเน้นการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ด้วยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน (พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์, 2550)

จากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและนโยบายของมหาวิทยาลัย คณะผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ทำการสร้างรูปแบบการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางเชาวนปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่าง

บุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์การสื่อสาร ซึ่งรูปแบบการสอนดังกล่าว เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและสัมผัสตามสภาพจริง โดยผู้สอนจะอธิบาย วัตถุประสงค์ของกิจกรรมแล้วให้ผู้เรียนวางแผนการปฏิบัติงานตลอดจนนำไปสู่การปฏิบัติจริง จากนั้น ให้ผู้เรียนนำเสนอผลงานจากการทำกิจกรรม ซึ่งในแต่ละขั้นตอนผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ความถูกต้อง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน เพื่อนำไปสู่แนวทางการปฏิบัติจริง โดย รูปแบบการสอนดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกับที่กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดหลักการว่าผู้เรียนทุกคนสามารถ เรียนรู้ได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ให้สามารถพัฒนา ตนเองได้ การจัดการเรียนการสอนควรเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสุขในการ เรียนรู้ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า คิด แก้ปัญหา และปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมี ครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนจัดสถานการณ์ให้อื้อต่อการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: หน้า 9-10) ซึ่งวิธีการสอนที่คณะผู้วิจัยได้ออกแบบมีชื่อว่า Professional Coaching Model หรือ PC Model

ดังนั้นเป้าหมายหลักของการวิจัยครั้งนี้คือการทดสอบรูปแบบการสอนที่คณะผู้วิจัยได้ทำการ ออกแบบว่าสามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาได้ หรือไม่ โดยอาศัยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงทดลองในการค้นหาคำตอบ ผลการวิจัยจะได้วิธีการสอนที่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการยกระดับคุณภาพของบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบ PC Model
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ PC Model
3. เพื่อศึกษาความคงทนของผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี หลังจากเรียนด้วยวิธีการสอนแบบ PC Model
4. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนด้วย PC Model

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทางด้านวิชาการ คือ ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสำหรับรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติ ซึ่งผลการเรียนรู้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

2. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับทางด้านนโยบาย คือ ได้แนวทางในการยกระดับคุณภาพของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อให้ผลการเรียนรู้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะรับสำหรับหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ คือ ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติ สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยงานของตน เพื่อยกระดับการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) หรือใช้ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนและระเบียบวิธีวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เป็นของหน่วยงานตน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 184 คน ได้มาโดยอาสาสมัคร (volunteer sampling) จากอาจารย์ผู้สอนที่สมัครเข้าร่วมกลุ่มวิจัยจำนวน 5 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาทั้ง 5 รายวิชา ได้แก่ 1) การเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ขั้นสูง 2) มัลติมีเดียเบื้องต้น 3) หลักการไม้ผล 4) หลักพืชศาสตร์ และ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โดยแต่ละรายวิชาจะคัดเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบ PC Model และด้านของผลการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

3. ขอบเขตด้านเวลา

แต่ละรายวิชาใช้เวลาในการทดลองประมาณ 4-5 สัปดาห์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มาตรฐานผลการเรียนรู้ หมายถึง ผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาระหว่างการศึกษา จากการเรียนรู้และการเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตร และแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้นได้อย่างเป็นที่เชื่อถือเมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้ว ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตามศีลธรรม ทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิดและการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎี ตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม การแสดงถึงภาวะผู้นำ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบ ในการเรียนรู้ของตนเอง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2. Professional Coaching หรือ PC Model หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนช่วยกระตุ้น ส่งเสริม และผลักดันให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่คุณสอนมอบหมายให้จนบรรลุผล โดยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ว่าต้องทำอะไร ด้วยวิธีการใด มีความเข้าใจและรอบรู้ในกิจกรรมที่กำลังปฏิบัติ ในกรณีที่เกิดปัญหาก็สามารถคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ แต่ทั้งนี้ในทุกกระบวนการจะมีผู้สอนคอยดูแล และให้คำแนะนำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันจนจบกระบวนการ ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 Prepare ผู้สอนมีการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเตรียมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 2 Propose ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา

ขั้นที่ 3 Plan ให้นักศึกษาวางแผนการปฏิบัติงานที่ตนเองต้องการลงมือปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 Practice เป็นขั้นที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติตาม

ขั้นที่ 5 Presentation ให้นักศึกษานำเสนอผลงานที่ได้หลังจากปฏิบัติตามขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 6 Continuous Coaching Process คือ การใช้กระบวนการตาม 6 ขั้นที่กล่าวมาข้างต้นอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมถัดไป เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 7 Cooperation เป็นความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนและนักศึกษาในทุกขั้นตอน เพื่อให้นักศึกษาสามารถปรึกษาผู้สอนได้ตลอดเวลา

3. ความคงทนในการเรียนรู้ หมายถึง การคงไว้ซึ่งความรู้ หรือความสามารถในการระลึกได้ ต่อเนื้อหาที่เคยเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่เคยรับรู้มาแล้วของนักศึกษา โดยเว้นระยะห่างในการวัดความคงทนหลังจากทดสอบหลังเรียนประมาณ 2 สัปดาห์

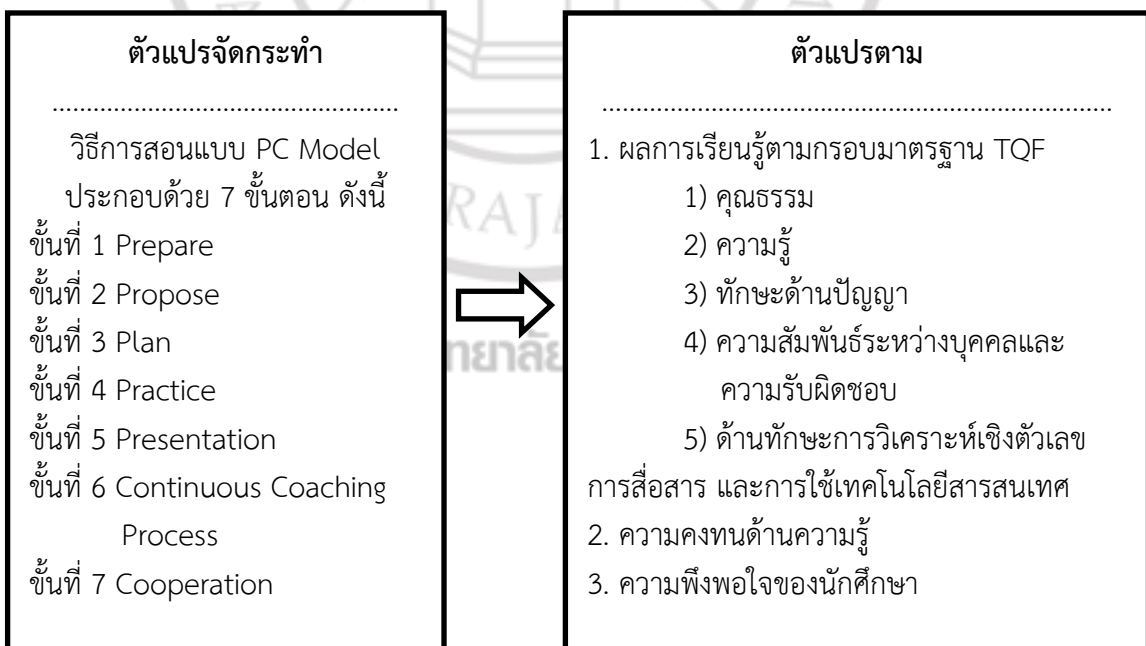
กรอบแนวความคิดในการวิจัย (ถ้ามี)

จากแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2552 ที่ระบุว่า ผู้เรียนจะต้องมีผลการเรียนรู้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้าน

ทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี จากเป้าหมายดังกล่าวนำไปสู่การค้นหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบของ Professional Coaching Model (PC Model) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนมีหน้าที่ช่วยกระตุ้น ส่งเสริม และผลักดันให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสามารถของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่คุณสอนมอบหมายให้จนบรรลุผล โดยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ว่าต้องทำอะไร ด้วยวิธีการใด มีความเข้าใจและรอบรู้ในกิจกรรมที่กำลังปฏิบัติ ในกรณีที่เกิดปัญหา ก็สามารถคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้ แต่ทั้งนี้ในทุกกระบวนการจะมีผู้สอนคอยดูแล และให้คำแนะนำแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันจนจบกระบวนการ ซึ่งมีทั้งหมด 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ผู้สอนมีการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเตรียมการเรียนการสอน ขั้นที่ 2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษา ขั้นที่ 3 ให้นักศึกษาวางแผนการปฏิบัติงานที่ตนเองต้องการลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 เป็นขั้นที่ให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติตาม ขั้นที่ 5 ให้นักศึกษานำเสนอผลงานที่ได้หลังจากปฏิบัติตามขั้นตอน ขั้นตอนที่ 6 เป็นการใช้กระบวนการตาม 6 ขั้นที่กล่าวมาข้างต้นอย่างต่อเนื่องในกิจกรรมถัดไป เพื่อให้นักศึกษาได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และขั้นตอนที่ 7 เป็นความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้สอนและนักศึกษาในทุกขั้นตอน เพื่อให้นักศึกษาสามารถปรึกษาผู้สอนได้ตลอดเวลา ซึ่งจากแนวทางดังกล่าวจะเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ฝึกให้ค้นคว้าหาความรู้ ทักษะการปฏิบัติ ทักษะการสื่อสาร การใช้ไหวพริบ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยสำหรับพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐาน TQF

สมมติฐานในการวิจัย (ถ้ามี)

1. นักศึกษามีผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักศึกษามีผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ระยะติดตามผล (หลังเรียน 3 สัปดาห์) สูงกว่าก่อนเรียน
3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนการสอนด้วย PC Model อยู่ในระดับมาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี